

KOMPLEXNÍ POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU A FUNKČNÍCH SCHOPNOSTÍ SENIORA

FUNKČNÍ GERIATRICKÉ VYŠETŘENÍ (FGV)

- je komplexní zhodnocení zdravotní stavu seniora doplněné o posouzení fyzické výkonnosti a soběstačnosti a zhodnocení psychických funkcí v kontextu jeho sociální situace

Cíl FGV:

- zlepšení zdravotního i funkčního stavu seniora
- zpomalení nástupu zdravotního postižení a omezení jeho rozsahu
- zlepšení celkové kvality života
- vylimínovat neefektivní a nepotřebné služby

FUNKČNÍ GERIATRICKÉ VYŠETŘENÍ

Proč FGV ?

- Je důležité pro lékaře při posuzování účinku léčby a návrhu rehabilitačních postupů.
- Pro návrh sociálních dávek pro bezmocnost.
- Pro indikaci domácí ošetrovatelské péče, pečovatelské služby.
- Při umístění do dlouhodobé ústavní péče.

FUNKČNÍ GERIATRICKÉ VYŠETŘENÍ

Funkční kategorizace seniorů

- Kategorie elite - senioři ve vynikající kondici, schopni i ve vysokém věku sportovních aktivit.
- Kategorie fit - senioři schopni zabezpečit sebe sama a pěstovat koníčky (zahrada atd.)
- Kategorie independent - senioři schopni pečovat sami o sebe bez pomoci zvenčí.
- Kategorie frail - křehcí senioři, změna zdravotního stavu >> ztráta soběstačnosti
- Kategorie dependent - senioři trvale závislí na pomoci zvenčí, ale schopni setrvat ve svém domově
- Kategorie disabled - senioři odkázáni na pomoc jiných

FUNKČNÍ GERIATRICKÉ VYŠETŘENÍ

FGV - zahrnuje obvyklé vyšetření zdravotního stavu + posouzení celkové zdatnosti, soběstačnosti, psychosociální pohody a socioekonomické situace seniora.

1. Zdravotní stav, zdravotní rizika a komorbidity (cílený screening rizikových faktorů).
2. Fyzická výkonnost a soběstačnost (mobilita, schopnost sebeobsluhy).
3. Duševní zdraví a psychická pohoda (hodnocení kognitivních poruch - demence, poruchy afektu - deprese).
4. Sociální status a ekonomické zajištění (sledujeme sociální kontakty, poskytované sociální služby).

FUNKČNÍ GERIATRICKÉ VYŠETŘENÍ

Hodnotící a měřicí techniky

V ČR jsou používány metody převzaté, různě modifikované, tudíž autorství není jednoznačné. Jde o pomůcky ke stanovení plánu péče.

Hodnotící a měřicí techniky

1. Zdravotní stav

- Měření fyziologických funkcí (krevní tlak, puls, dechová frekvence, tělesná teplota).
- Hodnocení bolesti
- Hodnocení stavu výživy

Hodnotící a měřicí techniky

Hodnocení bolesti

Tolerance bolesti závisí na:

- věku » senioři mají vyšší práh bolesti » bolest snášejí lépe
- nemoci » chronicky nemocní mají nižší práh bolesti » bolest snášejí hůře
- pohlaví » muži mají vyšší práh bolesti » bolest snášejí lépe
- denním rytmu » ráno je vyšší práh bolesti než večer

Hodnotící a měřicí techniky

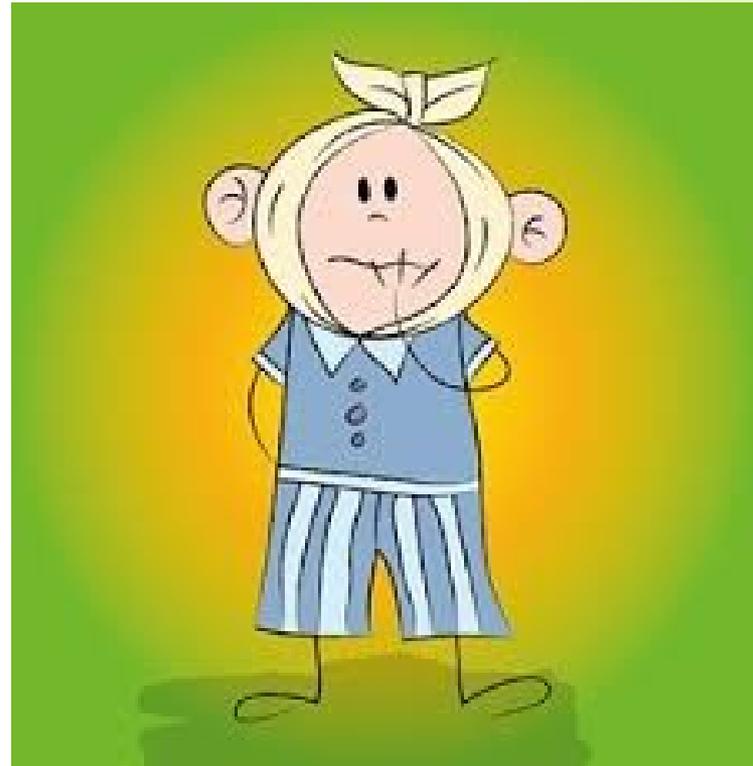
Hodnocení bolesti

- **etnografických vlivech » některé národy mají vyšší práh bolesti**
- **emocionálním stavu » například strach a úzkost snižují práh bolesti**
- **placebo a relaxace zvyšují práh bolesti**
- **sociálním posilování (vnějším ovlivňování)**

Hodnocení bolesti

Co hodnotíme?

- Charakteristiku
- Nástup
- Průběh
- Intenzitu

Hodnocení bolesti

- **Verbální škály** » slovní hodnocení pacientem.
- **Vizuální analogové škály** » zejména u seniorů, dětí, měří jen intenzitu.
- **Dotazníky** » intenzita i charakter.
- **Neverbální projevy** » sledujeme paralingvistické fenomény (neverbální projevy během komunikace např. emoční zabarvení a melodičnost hlasu, tempo a hlasitost řeči i její plynulost), mimiku, tělesnou aktivitu, aktivitu nervového systému aj.

Hodnocení stavu výživy

- Škála pro orientační hodnocení stavu výživy » Mini Nutritional Assessment.
- Nottinghamský screeningový systém pro hodnocení rizika malnutrice » Nottingham Screening Tool.

Hodnotící a měřicí techniky

2. Fyzická výkonnost a soběstačnost

Základním cílem ošetřovatelství je pomoc nemocnému zůstat **SOBĚSTAČNÝ**, tzn. nezávislý na pomoci druhých.

Ztrátu soběstačnosti, neschopnost provádět běžné činnosti prožívá senior velmi negativně.

Často se stav komplikuje plíživě se rozvíjejícím imobilizačním syndromem.

Hodnocení výkonnosti a soběstačnosti

SEBEPÉČE »

samostatné vykonávání denních aktivit

(1. stravování, 2. oblékání, 3. umývání, 4. vyprazdňování).

SOBĚSTAČNOST »

míra samostatnosti popř. participace člověka při vykonávání denních aktivit.

Stupeň soběstačnosti můžeme zjišťovat odhadem, pozorováním, k přesnému vyjádření funkčního potenciálu slouží měřicí techniky.

Tyto testy vypovídají o stupni soběstačnosti a výši potřeby ošetrovatelské péče.

Hodnocení výkonnosti a soběstačnosti

- **Test ošetrovatelské zátěže dle Svanborga.**
- **Test Barthelové základních všedních činností (ADL, Activity Daily Living).**
- **Test instrumentálních všedních činností (IADL, Instrumental Activity Daily Living).**
- **Funční míra nezávislosti (FIM).**

Hodnocení výkonnosti a soběstačnosti

- A nebo 1 zcela soběstačný, chodící, volný pohyb po areálu nemocnice (žlutá).
- B nebo 2 soběstačný, chodící, volný pohyb po oddělení (zelená).
- C nebo 3 částečně soběstačný, soběstačný v rámci lůžka, nutná dopomoc (modrá).
- D nebo 4 nesoběstačný, upoután na lůžku (červená).
- Pohybové režimy se doplňují ošetřovatelskou kategorií dle stupně nutné dopomoci (barevné odlišení se liší dle zvyklostí pracoviště).

Hodnocení výkonnosti a soběstačnosti

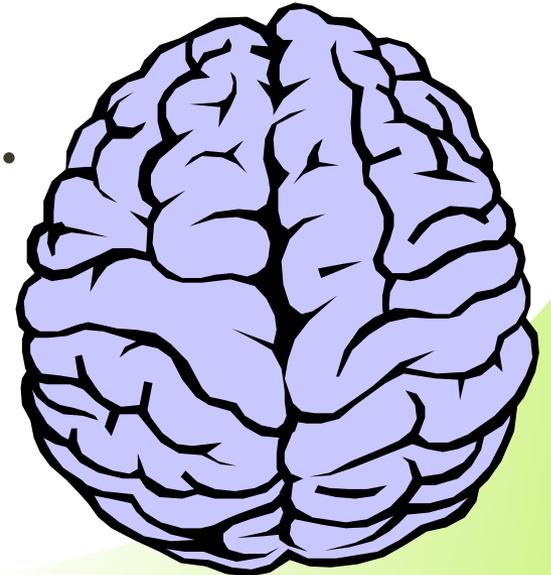
Hodnocení mobility

- Screeningový test mobility › Mobility Screening Test.
- Hodnocení rovnováhy a chůze podle Tinettiové.

Hodnocení duševního zdraví a psychické pohody

- Folsteinův test kognitivních funkcí MMSE (Mini Mental State Examination).
- Zkrácený mentální bodovací test (hodnocení psychického stavu podle Gajnda).
- Stupnice hodnocení psychického zdraví.

Hodnocení duševního zdraví a psychické pohody

- Škála deprese pro geriatrické pacienty (Geriatric Depression Scale).
- Test kreslení hodin.
- Ischemické skóre podle Hachinskiho.
- Glasgow Coma Scale (hodnocení bezvědomí a jeho hloubky)

Hodnotící a měřící techniky

- Hodnocení rizika vzniku komplikací v dýchacích cestách.
- Hodnocení rizika vzniku pádu.
- Hodnocení rizika vzniku dekubitů.
- Hodnocení rizik u diabetu mellitu.
- a další

Hodnotící a měřicí techniky

Překládová ošetrovatelská zpráva - hodnotící technika

- Při překladu na jiné oddělení, zařízení, jiné osobě, při ukončení hospitalizace.
- Neopakuje lékařské informace.

Informace o:

- sebepéči a soběstačnosti,
- pohyblivosti,
- změnách na kůži,
- používání pomůcek,
- přítomnosti handicapu,
- aktuálním stavu psychiky,
- kvalitě psychických funkcí,
- změnách v komunikaci,
- provedené ošetrovatelské činnosti aj.

Děkuji za pozornost

Važ si starce i tehdy,
kdyby ze stařecké slabosti
pozapomněl svých vědomostí

Talmud

